

ЈАВНА РАСПРАВА

ФОРМУЛАР ЗА ПРЕДЛОГЕ ЗА ИЗМЕНУ И/ИЛИ ДОПУНУ НАЦРТА ЗАКОНА О УЏБЕНИЦИМА

Попуњен формулар потребно је послати на e-mail адресу: javna.rasprava@mpn.gov.rs са назнаком „Нацрт Закона о уџбеницима“

ПРЕДЛАГАЧ:

Име и презиме	Саша Стефановић
Установа/институција	Мрежа организација за децу Србије (МОДС) ЕдуЛинк
Е-маил адреса	office@zadecu.org

Број коментара	Број члана и става Нацрта закона који је предмет коментара	Предлог измене и/или допуне члана и става Нацрта закона	Образложење предложене измене и/или допуне
1.	Нови члан	Закон проширити чланом којим се уводе бесплатни уџбеници	Мишљења смо да образовање треба да буде бесплатно за сву децу, што је у складу са чланом 28. Конвенције о правима детета. Наша држава је потписница Конвенције и самим тим је преузела обавезу да у оквиру националних надлежности основно образовање буде бесплатно и обавезно, доступно свој деци. То подразумева да деца, односно њихови родитељи немају никаквих трошкова који произилазе из чињенице да дете иде у школу. С тим у вези, требало би да постоји јасно опредељење,

			стратешки циљ Министарства да обезбеди бесплатне уџбенике за све ученике.
2.	Члан 9. став 1.	Проширити члан 9. Став 1. одредбом тако да се мера финансирања (па све ово доле), односно суфинасирања припреме и/или набавке уџбеника, приручника, наставних средстава и помагала, поред социјално и материјално угрожених односи и на сву децу, а да ће се у најкраћем року (наредној школској години) проширити и на децу из породица који су корисници једнократне новчане помоћи, као и на породице са троје и више деце без обзира да ли су они истовремено у образовном систему.	У члану 7. Закона о основама система образовања и васпитања(Сл.гласник РС, бр. 88/2017), је прописано да систем образовања и васпитања мора да обезбеди за сву децу једнакост и доступност остваривања права на образовање и васпитање заснованом на социјалној правди и принципу једнаких шанси без дискриминације. У Нацрту Закона о уџбеницима, у складу са тим, потребно је проширити меру финансирања на све ученике, што доприноси доступнијем остваривању права на образовање код деце. На тај начин би ова мера финансирања, односно суфинасирања, набавке уџбеника представљала меру којом се попуно подстиче инклузивно образовање и стварање једнаких могућности за сву децу.
3.	Нови члан	Проширити Нацрт закона чланом који предвиђа највишу цену уџбеника , односно задржати члан 35. тренутно важећег Закона о уџбеницима који гласи да "Министар, на основу предлога Комисије за одређивање највише	Како би се унапредила доступност образовања, и ради планирања родитељског буџета, значајно је одредити

		<p>малопродајне цене уџбеника, приручника и наставних материјала са ПДВ-ом сваке године доноси одлуку о највишој малопродајној цени уџбеника, приручника и наставних материјала са ПДВ-ом, најкасније до 15.марта текуће године за наредну школску годину". Поред наведеног, дефинисати поступак и мерила за утврђивање највише цене уџбеника.</p>	<p>највишу цену уџбеника јер то значи гаранцију да неће цена скакати, односно да издавачи не могу повећавати цене уџбеника.</p> <p>Такође, испитати могућност смањења стопе ПДВ-а или његово потпуно укидање за уџбенике и наставна средства намењена деци са сметњама у развоју и инвалидитетом.</p>
4.	Члан 40. став 1.	<p>Додати и тачку 5. У ставу 1. Члана 40. која гласи да би уџбеник требало да буде повучен из употребе ако је својим садржајем у супротности са одредбама члана 12. Закона, којим је регулисано поштовање забране дискриминације и принципа једнаких могућности</p>	<p>У члану 40. став 1. Нацрта закона предвиђају се услови за повлачење уџбеника из употребе, при чему се истиче следеће: "Уџбеник се повлачи из употребе у случају: 1. да није објављен у складу са одобреним рукописом; 2. из члана 32. овог закона (повреда ауторског права); 3. да издавач не обезбеди изабрани уџбеник према исказаним потребама школа, у складу са овим законом; 4. да је током коришћења одређеног уџбеника процењено да се његовом употребом не обезбеђује остваривање циљева образовања и васпитања". Имајући у виду наведено, предлагемо да се дода наведена одредба (тачка 5.) по којој би уџбеник требало да буде повучен из употребе ако је својим</p>

			<p>садржајем у супротности са одредбама члана 12. Закона, којим је регулисано поштовање забране дискриминације и принципа једнаких могућности.</p> <p>"Уџбеник, приручник, електронски додатак уз уџбеник, додатно наставно средство, дидактичко средство и дидактичко игровно средство својим садржајем или обликом не смеју да дискриминишу или доводе у неравноправан положај групе и појединце или да подстичу на такво понашање, у складу са законом којим се уређује забрана дискриминације."</p>
5.	Члан 33. став 1.	<p>Додати став којим се регулише улога Савета родитеља у овом процесу, односно да се прецизирају механизми које Савет родитеља има у одабиру уџбеника. Истовремено, потребно је предвидети могућност укључивања ученика у процес одабира уџбеника.</p>	<p>Када је реч о избору уџбеника, члан 33. предвиђа да школа из Каталога бира уџбеник за сваки предмет у сваком разреду, о чему обавештава Савет родитеља. Веома је значајно да Савет нема само декларативну улогу, односно улогу потврђивања избора уџбеника. Значајно је истаћи да само један члан овог нацрта отвара простор за учешће родитеља/старатеља, и то само у процесу избора уџбеника, али и ту, са врло нејасном улогом.</p>
6.	Члан 2. став 1.	<p>Допунити члан одредбом да ће се дефинисати рокови као и стратегија увођења дигиталних</p>	<p>у Нацрту закона, члан 2. уџбеник је дефинисан као</p>

		<p>учбеника у школе.</p>	<p>"основно дидактички обликовано наставно средство, у било којем облику или медију". Имајући то у виду, МОДС подржава увођење дигиталних учбеника као саставни део реформе образовног процеса, како би учбеници били доступнији, јефтинији, али уз дефинисање рокова и стратегије увођења дигиталних учбеника у школе. Добро је да образовни систем прати напредак друштва, нарочито у погледу информационо комуникационих технологија и да се у наставном процесу користе и дигитални учбеници, уколико су квалитетно направљени.</p> <p>Притом, морају се предвидети финансијска средства за набавку уређаја за породице које су у тешком материјалном положају јер би у супротном увођење дигиталних учбеника само нагласило социјалне разлике.</p>
7.	Члан 36. став 1.	<p>Допунити члан 36. одредбом којом ће се дефинисати на који начин ће се вршити праћење квалитета учбеника и њихово вредновање.</p>	<p>У члану 36. Нацрта закона који се односи на праћење учбеника, прописано је, у једној реченици, да "Квалитет учбеника и резултате коришћења у образовно-васпитном раду континуирано прати Завод, у складу са Законом". Праћење квалитета учбеника</p>

			<p>од изузетног значаја за развој образовног система, а из наведеног члана није довољно јасно на који начин ће се вршити праћење квалитета уџбеника, те предлажемо да се Нацртом закона детаљно уреди питање праћења квалитета уџбеника и њиховог вредновања постављањем јасних критеријума и стандарда као и да се предвиди укључивање родитеља/старатеља и ученика у процес оцењивања уџбеника.</p>
8.	Члан 35. став 1.	Појаснити члан 35. који се односи на обезбеђивање изабраних уџбеника и додатних наставних средстава.	<p>У члану 35.стоји да ”Школа, уз сагласност Савета родитеља, може да помогне у обезбеђивању свих изабраних уџбеника и додатних наставних средстава, уколико се тиме родитељима, односно другим законским заступницима олакшава прибављање потребних уџбеника”. Потребно је прецизирати када је то и под којим условима могуће чинити..</p>